

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 458/2020
16.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Радмиле Драгичевић Дичић, председника већа, Соње Павловић, Радослава Петровића, Мирољуба Томића и Драгомира Милојевића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Љубомира Апро, поднетом против правноснажних решења Вишег суда у Краљеву Кв. 46/20 од 27.03.2020. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж2 243/20 од 06.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 16.06.2020. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Љубомира Апро, па се **УКИДАЈУ** правноснажна решења Вишег суда у Краљеву Кв. 46/20 од 27.03.2020. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж2 243/20 од 06.05.2020. године и предмет враћа Вишем суду у Краљеву на поновно одлучивање.

Образложење

Решењем Вишег суда у Краљеву Кв.46/20 од 27.03.2020. године одбијен је захтев за понављање кривичног поступка браниоца осуђеног АА, адвоката Љубомира Апра, који је пред Вишим судом у Краљеву окончан правноснажном пресудом Вишег суда у Краљеву К.бр.73/13 од 11.03.2013. године као неоснован.

Решењем Апелационог суда у Крагујевцу Кж2 243/20 од 06.05.2020. године одбијене су као неосноване жалбе осуђеног АА и његовог браниоца изјављене против решења Вишег суда у Краљеву Кв 46/20 од 27.03.2020. године.

Против наведених правноснажних решења захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - Љубомир Апро, због повреде одредаба кривичног поступка из члана 485. став 4. ЗКП указујући на повреду из члана 479. и 480. став 1. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијана решења укине и предмет врати надлежном суду на поновно одлучивање или преиначи тако што ће окривљеном дозволити понављање кривичног поступка.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажна решења против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

Бранилац окривљеног АА у захтеву наводи да је као бранилац окривљеног 27.02.2020. године поднео захтев за понављање кривичног поступка који је вођен против окривљеног пред Вишим судом у Краљеву К.73/13 и окончан пресудом дана 11.12.2013. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 284/14 од 25.02.2014. године. У поднетом захтеву за понављање кривичног поступка бранилац окривљеног је навео чињеницу да је осуђени АА дана 18.10.2019. године спроведен на издржавање казне затвора у КПЗ Сремска Митровица, те су се од наведеног тренутка стекли услови да се окривљеном суди у његовом присуству, сагласно члану 480.ЗКП.

Поступајући по подетом захтеву за понављање поступка Виши суд у Краљеву је решењем Кв.46/20 од 27.03.2020. године исти одбио као неоснован, наводећи да се захтев за понављање кривичног поступка из разлога прописаног у члану 479. ЗКП-а може поднети у року од 6 месеци од дана наступања могућности да се окривљеном суди у његовом присуству, констатујући да се окривљени налазио у екстрадицијом притвору у периоду од 12.05.2019. године до 18.10.2019. године када је екстрадиран у Републику Србију. Иако је суд правилно цитирао одредбу члана 480. став 1. ЗКП исту одредбу је погрешно протумачио и применио, па је као дан од којег почиње да се рачуна рок од 6 месеци за подношење захтева за понављање кривичног поступка одредио дан 12.05.2019. године од ког датума суд сматра да је окривљени доступан државним органима. Наиме, окривљени јесте лишен слободе 12.05.2019. године, али се не може сматрати да од тог тренутка тече рок од 6 месеци за изјављивање захтева за понављање кривичног поступка јер се у том тренутку још увек нису стекли услови да се окривљеном суди у његовом присуству, јер је окривљени лишен слободе у иностраној држави, те рок из члана 480. ЗКП почиње да тече од дана наступања могућности да се окривљеном суди у његовом присуству, а не од момента када је он доступан државним органима, како се то погрешно наводи у побијаним решењима. Даље у захтеву наводи да постоји одлука Основног суда у Новом Саду Кв.178/12 од 13.02.2012. године где је окривљени исто тако био у екстрадицијом притвору у Бугарској од 21.09.2010. године до 19.01.2012. године и да је дана 19.01.2012. године екстрадиран у Републику Србију, а да је након тога 23.01.2012. године бранилац поднео молбу за понављање кривичног поступка које је усвојена наведеним решењем и кривични поступак који је против њега спроведен у одсуству поновљен. Како очигледно постоји различито тумачење законских прописа које се негативно рефлектује на право окривљених, наведено правно питање је битно за судску праксу судова Републике Србије и у том смислу Врховни касациони суд треба да донесе одлуку.

Врховни Касациони суд је нашао да се у конкретном случају ради о питању од значаја за правилну или уједначену примену права, ценећи посебно значај повређеног права односно основног права да се окривљеном суди у његовом присуству, као дела

права на правично суђење, с тога је на основу члана 486. став 2 ЗКП-а одлучио да поступа по овом захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА и исти усвојио, а из следећих разлога:

Одредбом члана 13. ЗКП је прописано да се окривљеном који је доступан суду може судити само у његовом присуству, осим када је суђење у одсуству овим законом изузетно дозвољено, ставом два истог члана је прописано да окривљеном који је доступан суду не може бити изречена кривична санкција ако му није омогућено да буде саслушан и да се брани.

Одредбом члана 479. ЗКП је прописано да ће се кривични поступак у коме је окривљени осуђен у одсуству (члан 381.) поновиће се и ван услова прописаних у члану 473. овог закона, ако наступи могућност да се суђење спроведе у његовом присуству.

Чланом 480. ЗКП у ставу првом прописано је да захтев за понављање кривичног поступка из разлога прописаних у члану 479. овог закона могу поднети окривљени и његов бранилац у року од шест месеци од дана наступања могућност да се окривљеном суди у његовом присуству.

Побијаним правноснажним решењима су на штету окривљеног учињене повреде одредаба члана 479. и 480. став 1. ЗКП-а, на тај начин што је тумачено да рок за подношење захтева за понављање кривичног поступка, у ситуацији када је окривљени осуђен у одсуству, почиње да тече од тренутка када је окривљени лишен слободе, без обзира што окривљени није у том тренутку био изручен Републици Србији, већ се налазио у екстрадиционом притвору у Републици Хрватској, и на тај начин су повређене и одредбе члана 13. ЗКП-а, који гарантује суђење у присуству окривљеног.

Надаље, утврђено је да у пракси судова постоје различити ставови о томе од ког тренутка се рачуна рок из члана 480. став 1. ЗКП-а и на који начин се тумачи могућност да се окривљеном суди у његовом присуству, имајући у виду да насупрот одлуке Вишег суда у Краљеву и Апелационог суда у Крагујевцу против којих је поднет захтев за заштиту законитости, постоји Одлука Основног суда у Новом Саду, Кв.178/12 од 13.02.2012. године којом је уважен захтев браниоца осуђеног и дозвољено понављање кривичног поступка који је и поновљен по пресуди Основног суда у Новом Саду К – 1600/12 од 27.11.2012. године, у ситуацији када је окривљени био у екстрадиционом притвору у Републици Бугарској од 21.09.2010. године до 19.01.2012. године, када је спроведен у Републику Србију, а захтев за понављање кривичног поступка поднет је Основном суду у Новом Саду дана 23.01.2012. године, дакле након што је окривљени спроведен на издржавање казне затвора у Републику Србију. Исти став изражен је у пресуди Окружног суда у Београду Кв 1175/78 од 26.10.1978. године да се понављање кривичног поступка не може дозволити на захтев осуђеног упућен из иностранства већ је потребно да се врати у земљу пре него што је поднео захтев и да о томе уз захтев пружи доказ.

Имајући у виду чињеницу да постоји различита пракса судова у погледу тумачења када наступа могућност да се окривљеном суди у његовом присуству од ког тренутка се рачуна рок за подношење захтева за понављање кривичног поступка, а које питање је од значаја за уједначену примену права, а различитим тумачењем могу су нарушити права окривљеног загарантована како законом, тако и Уставом Републике

Србије, Врховни касациони суд је у том смислу одлучивао и закључио да је трајање екстрадиционог притвора будућа неизвесна околност, обзиром да се не зна у ком тренутку ће окривљени бити изручен Републици Србији и постати доступан државним органима, и да ли ће уопште бити изручен, те у таквој ситуацији, за тренутак наступања могућности да се окривљеном суди у његовом присуству, не треба узети тренутак када је окривљени лишен слободе у иностранству и одређен му је екстрадициони притвор, већ тренутак када је окривљени екстрадиран Републици Србији, и у том тренутку постаје доступан државним органима и тек тада наступа могућност да му се суди у његовом присуству.

На описани начин повређено је и право на правично суђење утемељено у члану 32. Устава Републике Србије којим је у ставу један прописано да свако има право да независан, непристарасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега. Такође су повређене и одредбе члана 33. став 4. Устава Републике Србије, у коме је прописано да свако ко је окривљен за кривично дело, а доступан је суду, има право да му се суди у његовом присуству и не може бити кажњен, ако му није омогућено да буде саслушан и да се брани, и одредба члана 36. Устава Републике Србије којом је у првом ставу прописано да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим држаним органима.

Имајући у виду напред наведено, Врховни касациони суд је усвајајући захтев браниоца окривљеног АА као основан, укинуо првостепено решење Вишег суда у Краљеву Кв.46/20 од 27.03.2020. године и другостепено решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж2 243/20 од 06.05.2020. године и предмет вратио Вишем суду у Краљеву на поновно одлучивање о захтеву браниоца за понављање кривичног поступка.

У поновљеном поступку првостепени суд ће узети у обзир примедбе изнете у овој пресуди, и након тога, донети правилну и на закону засновану одлуку.

Из изнетих разлога, на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) у вези члана 486. став 2. ЗКП-а, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Радмила Драгичевић Дичић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић